

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad Sgriwtini

Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	14.10.2026
Pwnc:	Adroddiad Cynydd Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol
Cadeirydd Sgriwtini:	Jeff Evans

1. Pwy fydd yr aelod portffolio yn cyflwyno / arwain yr adroddiad?

Aelod Portffolio	Rôl
Cynghorydd Euryrn Morris	Cadeirydd y Panel Gwasanaethau Cymdeithasol
Cynghorydd Dyfed Wyn Jones	Aelod portffolio ar gyfer Plant Phobl Ifanc a Theuluoedd
Cynghorydd Neville Evans	Aelod Portffolio ar gyfer Oedolion
Swyddog Gwasanaeth (yn cefnogi)	Rôl
Fon Roberts	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol

2. Pam y gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini ystyried y mater

Er mwyn nodi cynnydd a darparu sicrwydd

3. Rôl y Pwyllgor Sgriwtini ac argymhellion

- ☒Er sicrwydd
- ☐Er argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith
- ☒Er gwybodaeth

Argymhelliad(ion): A1 Nodi cynnydd gwaith y Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod y cyfnod diwethaf.

4. Sut mae'r argymhelliad(ion) yn cyfrannu at amcanion Cynllun y Cyngor?

Cyswllt uniongyrchol â Chynllun y Cyngor: 2023-2028. Gofal Cymdeithasol a Llesiant yw un o'r chwe amcan strategol allweddol (Cynllun y Cyngor 2023-2028). Eu nod yw parhau i sicrhau cymunedau iachach, mwy diogel a thecach trwy gynnig amrywiaeth o wasanaethau ataliol, gwella a chefnogol, mewn partneriaeth â rhanddeiliaid eraill o'r un anian. Mae gwaith y Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol yn cyfrannu at y nod hon.

5. Themâu sgriwtini allweddol

Y meysydd allweddol ddylai'r Pwyllgor Sgriwtini ganolbwyntio arnynt:

1. Effaith blaen raglen waith y Panel Sgriwtini yn erbyn Cynllun y Cyngor.
2. Meysydd allweddol lle gellir cryfhau gwaith y Panel Sgriwtini.
3. Effeithiolrwydd y Sesiynau Gwaith Maes yn erbyn canlyniadau'r Panel Sgriwtini.

6. Pwyntiau allweddol / crynodeb

Mae'r adroddiad cynnydd hwn yn rhoi trosolwg o waith Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod blwyddyn ddinesig 2025/26.

Datblygwyd blaenraglen waith ddwy flynedd ar gyfer 2025–2027 ar y cyd gan Aelodau'r Panel a swyddogion. Mae'r Panel yn cynnal dau gyfarfod ffurfiol y flwyddyn, ym mis Mai ac ym mis Tachwedd. Rhwng y cyfarfodydd hyn, trefnir cyfleoedd i Aelodau ymweld â gwasanaethau presennol a darpariaethau newydd yn y gymuned.

Mae agenda pob cyfarfod yn amrywio, ond fel arfer mae'n cynnwys cyflwyniad ar thema benodol, sesiwn ddatblygu a chyfle i adrodd yn ôl ar ymweliadau â gwasanaethau. Mae'r ystod eang o eitemau yn galluogi'r Panel i gasglu tystiolaeth, herio'n adeiladol a chefnogi gwelliant parhaus o fewn y Gwasanaethau Cymdeithasol.

Nodir isod y prif themâu, pynciau ac ymweliadau a ystyriwyd yn ystod y cyfnod, ynghyd â chrynodeb o'r dystiolaeth a gasglwyd, yr her a ddarparwyd gan Aelodau, effaith y gwaith craffu a'r camau gwella a nodwyd.

1. Adroddiad ar Weithdrefn Sylwadau a Chwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol

Derbyniodd y Panel gyflwyniad gan y Rheolwr Gofal Cwsmer ar weithdrefn Sylwadau a Chwynion Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2024/25. Ystyriwyd themâu'r cwynion, adborth cadarnhaol, y gwersi a ddysgwyd, trefniadau monitro a'r hyfforddiant sydd angen o ganlyniad i'r cwynion.

Canolbwyntiodd gwaith craffu'r Aelodau ar y meini prawf ar gyfer symud cwyn o Gam 1 i Gam 2; y berthynas rhwng nifer y cwynion a nifer defnyddwyr gwasanaeth; cyfrifoldebau'r Cyngor o gymharu â rhai asiantaethau allanol; cwynion sydd yn digwydd yn aml neu dro ar ôl tro; hyder defnyddwyr gwasanaeth yn y broses; dadansoddi patrymau a themâu; ac olrhain gwersi er mwyn sicrhau gwelliant gwasanaeth.

2. Darpariaeth gofal i bobl hŷn a thai gofal ychwanegol

Cafwyd cyflwyniad gan y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion ar y model gofal i bobl hŷn a'r datblygiadau tai gofal ychwanegol ar Ynys Môn.

Heriodd y Panel manteision cymunedol y ddarpariaeth, lefelau rhent, pwysau ariannol posibl, cyfleoedd cyflogaeth, cymorth i bobl ag anghenion cymhleth, trefniadau ar gyfer cyplau sy'n byw â dementia, a'r meini prawf cymhwysedd.

Canlyniadau a Camau Gwella

- Mynegodd Aelodau ddiddordeb mewn ymweld â Hafan Cefni neu Gaergybi i weld darpariaeth debyg ar waith ac mae'r trefniadau ar y gweill i'r ymweliadau yma gael eu trefnu cyn y cyfarfod nesaf sydd i'w gynnal diwedd mis Tachwedd.

3. Ymweliadau iechyd meddwl a Heddfan

Yn ystod ymweliadau â'r Tîm Gwasanaethau Iechyd Meddwl a Heddfan, cafodd Aelodau dystiolaeth uniongyrchol am y gwasanaethau, y meini prawf cymhwysedd, y dull sy'n ymwybodol o drawma, modelau cymorth cymunedol a'r cydweithio â'r Bwrdd Iechyd ar y model Gofal fesul Cam.

- Nodwyd angen sylweddol am fwy o le a chapasiti yn Heddfan.
- Pwysleisiwyd yr angen i gryfhau cymorth yn y gymuned i ategu gwaith Heddfan.
- Cydnabuwyd gwerth y bartneriaeth rhwng y staff a'r amrywiaeth o weithgareddau a ddarperir gyda phartneriaid allanol.
- Mynegodd Aelodau ddiddordeb mewn ymgysylltu'n uniongyrchol â defnyddwyr gwasanaeth mewn gweithgareddau cymunedol yn y dyfodol.

Darparwyd her adeiladol ar themâu gwasanaeth allweddol a chafwyd gwell dealltwriaeth o'r profiad rheng flaen.

Canlyniadau a Camau Gwella

- Nodwyd bod angen adolygu'r ffurflen adborth gwaith maes er mwyn defnyddio themâu craffu ehangach a chefnogi trafodaeth fwy agored ac mae hyn bellach wedi ei weithredu.
- Cadarnhawyd pwysigrwydd cofnodi canfyddiadau ar ôl pob ymweliad, olrhain materion a sicrhau bod meysydd i'w gwella yn cael sylw cyson.

4. Adroddiad Arolygiad Gofal Cymru – Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a Maethu Cymru Mon

Cafwyd dau gyflwyniad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol yn crynhoi dau adroddiad cadarnhaol iawn yn dilyn adolygiad Arolygiaeth Gofal Cymru. Un yn trafod yr archwiliad sicrwydd I'r Gwasanaeth Plant a Theuluoedd ar ail yn edrych mewn manylder ar yr tim Maethu Cymru – Mon.

Bu'r Panel yn craffu ar ganfyddiadau'r adolygiad, y goblygiadau i'r Gwasanaethau Cymdeithasol, a'r camau gweithredu sy'n cael eu datblygu i ymateb i'r argymhellion.

Canolbwyntiodd gwaith craffu'r Aelodau ar y pwysau ariannol a'r angen am gyllid ychwanegol; yr heriau o ran recriwtio a chadw staff; a trefniadau hyfforddiant, cysgodi a datblygu ar gyfer hyfforddeion Gwasanaethau Cymdeithasol o fewn yr amserlen statudol.

Canlyniadau a Camau Gwella

- Roedd yr Aelodau yn nodi bod yr ddwy adroddiad yn gadarnhaol.
- Roedd yr Aelodau yn awyddus i dreulio amser o fewn y Gwasanaeth er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r gwaith rheng flaen ac mae cynlluniau ar y gweill i drefnu hyn ar gyfer mis Ionawr.

5. Ymweliadau Gors Felen a Haulfryn

Yn ystod ymweliadau â Gors Felen, Llangefni a Haulfryn, Llangristiolus, cafodd Aelodau dystiolaeth uniongyrchol am y ddarpariaeth a'r cymorth sydd ar gael i ddefnyddwyr gwasanaeth. Yng Ngors Felen, nodwyd y berthynas gadarnhaol a'r deialog reolaidd rhwng y ganolfan a'r Gwasanaethau Cymdeithasol, y cyfleusterau da ar y safle, gan gynnwys gardd hygyrch newydd, a'r dulliau integredig, cymunedol sy'n cefnogi unigolion i gynnal eu hannibyniaeth. Yn Haulfryn, cydnabuwyd pwysigrwydd y ddarpariaeth o ran cynnig gofal seibiant angenrheidiol i deuluoedd plant ag anableddau dysgu.

Canolbwyntiodd gwaith craffu'r Aelodau ar ansawdd y cyfleusterau a'r cymorth cymunedol sydd ar gael; y berthynas rhwng y darpariaethau a'r Gwasanaethau Cymdeithasol; sut mae gwasanaethau'n cefnogi annibyniaeth defnyddwyr gwasanaeth; a'r angen i sicrhau bod darpariaeth hygyrch ac addas ar gael i blant a phobl ifanc ag anableddau dysgu.

Canlyniadau a Camau Gwella

- Diolchodd Aelodau i'r staff am eu hamser ac am y mewnwelediad a ddarparwyd yn ystod yr ymweliadau.
- Nodwyd bod Haulfryn yn ymateb i angen clir am ddarpariaeth seibiant a gweithgareddau addas i blant ag anableddau dysgu.
- Mynegodd Aelodau ddiddordeb mewn ail-ymweld â Haulfryn unwaith y bydd y safle'n gwbl weithredol.

6. Tai â Chefnogaeth (Anableddau Dysgu)

Cafwyd gyflwyniad gan Pennaeth Gwasanaethau Oedolion ar Tai â Chefnogaeth (Anableddau Dysgu).

Tynnodd Aelodau sylw at bwysigrwydd sicrhau bod gwasanaethau Tai â Chefnogaeth yn parhau i ddiwallu anghenion defnyddwyr gwasanaeth ac yn cefnogi canlyniadau cadarnhaol. Cydnabuwyd hefyd werth gweithio mewn partneriaeth a datblygu gwasanaethau'n barhaus er mwyn ymateb i alwadau, heriau a risgiau'r dyfodol.

Canolbwyntiodd gwaith craffu'r Aelodau ar y ffrydiau cyllido sydd wedi'u nodi ar gyfer gwelliannau sylweddol; maint y rhestr aros bresennol ar gyfer Tai â Chefnogaeth ar Ynys Môn; trefniadau llety dros dro i breswylwyr tra bo gwelliannau'n cael eu gwneud; lefel y cysylltiad rhwng preswylwyr a gweithwyr cymdeithasol; y trefniadau cydweithio rhwng y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Gwasanaeth Tai; y ffactorau allweddol wrth ddewis lleoliad addas i ddefnyddwyr gwasanaeth; mewnbwn teuluoedd wrth ddewis lleoliad preswyl priodol; a'r heriau a'r risgiau ariannol sy'n gysylltiedig â'r ddarpariaeth.

7. Cydweithio efo Panel Addysg i Gryfhau Atebolrwydd

Mae'r Paneli Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg wedi gweithio mewn partneriaeth i graffu ar adroddiadau Diogelu Corfforaethol cyn iddynt gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Sgrwtini. Mae'r Paneli wedi cyfarfod ddwywaith fel rhan o'r dull hwn ac wedi cytuno i barhau i weithio mewn partneriaeth. Mae'r dull hwn ar y cyd wedi cryfhau atebolrwydd trwy alluogi Aelodau o'r ddau Banel i ystyried diogelu materion gyda'i gilydd, rhannu gwybodaeth ar draws meysydd gwasanaeth, a herio adroddiadau'n fwy cadarn cyn iddynt gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Sgrwtini.

Mae sylw manwl wedi ei rhoid i'r adroddiad 'Cyfiawnder trwy ein Dewrder' ac roedd yr Aelodau yn cael sicrwydd fod gweithdrefnau rhwng y ddwy wasanaeth yn gadarn.

8. Camau nesaf

Bydd y Panel yn cyfarfod eto ym mis Tachwedd, pan fydd yn craffu ar thema Môn sy'n Ymwybodol o Drawma ac ar adroddiad 2025/26 ar sylwadau a chwynion. Bydd y cyfarfod hefyd yn gyfle i Aelodau adrodd yn ôl ar eu hymweliadau â darpariaethau gofal ychwanegol, gan nodi'r prif ganfyddiadau ac unrhyw feysydd sydd angen sylw pellach.

Bydd y Panel hefyd yn adolygu cynnydd ac effaith ei raglen waith hyd yma, ac yn ystyried ei strwythur, ei flaenoriaethau a'r opsiynau ar gyfer y dyfodol. Bydd hyn yn sicrhau bod ei waith yn parhau i ganolbwyntio ar y materion sydd bwysicaf i ddefnyddwyr gwasanaeth, yn darparu her adeiladol ac yn cyfrannu'n amlwg at welliant parhaus ac atebolrwydd o fewn y Gwasanaethau Cymdeithasol.

7. Asesiadau effaith

7.1. Asesiad effaith integredig (ystyriaethau cydraddoldeb, y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol, a'r Gymraeg) wedi ei gynnal?

☐ Do

☒ Naddo

Os naddo, eglurwch pam: Amherthnasol

7.2 Effeithiau posibl ar grwpiau gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Crynowch ganfyddiadau'r asesiad effaith. Lle'n briodol atodwch gopi ohono. Gweler y Canllaw ar Gwblhau Adroddiadau Sgriwtini ar MonITor am arweiniad pellach.

7.3 Effeithiau posibl ar bobl sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol (penderfyniadau strategol)

Crynowch ganfyddiadau'r asesiad effaith. Lle'n briodol atodwch gopi ohono. Gweler y Canllaw ar gwblhau Adroddiadau Sgriwtini ar MonITor am arweiniad pellach.

7.4 Effeithiau posibl ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Crynowch ganfyddiadau'r asesiad effaith. Lle'n briodol atodwch gopi ohono. Gweler y Canllaw ar Gwblhau Adroddiadau Sgriwtini ar MonITor am arweiniad pellach.

7.5 Effaith posibl ar darged Carbon Sero Net y Cyngor

Positif / Niwtral / Negyddol a sut

8 Goblygiadau ariannol

Dim

9 Atodiadau

10 Awdur yr adroddiad a phapurau cefndir

Angharad Hughes